

Niiton suunnittelu ja toteutus - omia kokemuksia

Eeva Einola
Hankekoordinaattori
FRESHABIT LIFE IP
Vanajavesikeskus

Yleisiä huomiota niittojen suunnittelusta

- Suunnittelu aloitettava hyvissä ajoin, silti usein tulee kiire
- Ilmoitus vesialueen omistajille (useimmiten osakaskunta)
- Suunnitteluvaiheessa olisi hyvä tiedottaa mahdollisimman laajasti jotta yksityiset rannanomistajat ehtivät tehdä niittoilmoitukset, samalla voi löytyä hyviä vesillelasku- ja läjityspaikkoja
- Niittolausunnossa usein ehtona niiton mosaiikkimaisuus, rannanomistajilla taas usein haaveena laaja yhtenäinen avovesialue -> kompromissit

Yleisiä huomiota niittojen suunnittelusta

- **Tarvitaanko kohteella lajistaselvityksiä? Jos, niin viitasammakko olisi pitänyt selvittää jo huhti-toukokuussa..**
- **Urakoitsijan valinta**
  - soveltuuko kalusto suunniteltuun hommaan.
  - urakoitsijoilla vaihteleva kasvitieteen tuntemus.
  - havainto: urakoitsijoiden tuntihinnat hyvin lähellä toisiaan
- **Onko kiviä tai muita pinnan alla olevia esteitä: kuka merkitsee ennen työn aloitusta?**

Niiton suunnittelu: vesillelaskupaikat

- Luvat maanomistajilta
- Pääseekö niittolaite kohteeseen: maakuljetus lavetilla tai kuorma-autolla vai pitääkö siirtää vesitse pitkiä matkoja. Onko käytössä yhteisrantoja vai pitääkö käyttää yksityisiä alueita. Veden syvyys.
- Urakoitsijat voisivat tulla tarkistamaan josko suunnitellut paikat ovat käytännössä mahdollisia.

Niiton suunnittelu: läjityspaikat

- Luvat maanomistajilta
- Niitettävän kasvillisuuden tiheys ja lajisto -> vaikuttaa massan siirrettävyyteen ja määrään
- Kasvijätteen siirto läjityspaikalta eteenpäin on yleensä välttämätöntä. Siirto hoituu yleensä edullisemmin paikallisin voimin, niittourakoitsijalla on usein käytössään vain veneitä
- Jos laaja luhta-alue, voi kasvijätteen siirto koneita kantavalle maalle olla mahdotonta

Niiton toteutus: plääh..

Useimmiten jotain menee kuitenkin pieleen...

1. Vesialueen omistajien selvittämiseen menee hurjan paljon aikaa
2. Kaikkia vesialueen omistajia ei saada selville
3. Kaikille rannanomistajille ei ole tiedotettu, aikataulut ei pidä
4. Läjityspaikat eivät toimi
5. Niittojälki ei tyydytä rannanomistajia tai niittojätteiden kerääminen ei ole tarpeeksi tarkkaa
6. Kaikki mahdolliset väärinymmärrykset
-> Kiukkuisia puheluita kesäloma-aikana..

Talkootyöt – ei saada tarpeeksi väkeä, työn kirjaaminen unohtuu (jos omarahoitusosuus työnä)

Niiton toteutus: Jee!

Onnistumisenkin elementtejä selvästi on:

- Vesilinnut saavat lisää mosaiikkimaisuutta ja avovettä
  - Umpeenkasvu hidastuu, järvi pysynee järvenä hieman pidempään
  - Yleensä myös virkistyskäyttöhyötyä – toivottu ja hyväksytty menetelmä paikallisten ja vesialueen omistajien silmin.
  - Rannanomistajien yhteisöllisyys ja kiinnostus järveään kohtaan kasvaa
- > **Yksi vesiensuojelun tie ihmisten sydämiin vie niittojen kautta?!!**

Freshabit-hankkeen niitot

Hankkeessa kahdenlaisia niittokohteita, kaikki yksityisillä Natura-alueilla

- 1) Umpeenkasvavia lintujärviä
- 2) Suurempi, selkäosiltaan karu Kukkia-järvi, jonka lahdissa selkeää umpeenkasvua

Ahtialanjärvi (Lempäälä)

Lokkisaari ry toteuttaa isosorsimon niitot käsityönä (noin 4 ha vuodessa). Työ on hidasta ja vaatii aikaa, joten se pitää aloittaa jo heinäkuun alussa. Niitoille anotaan vuosittain poikkeamislupa.

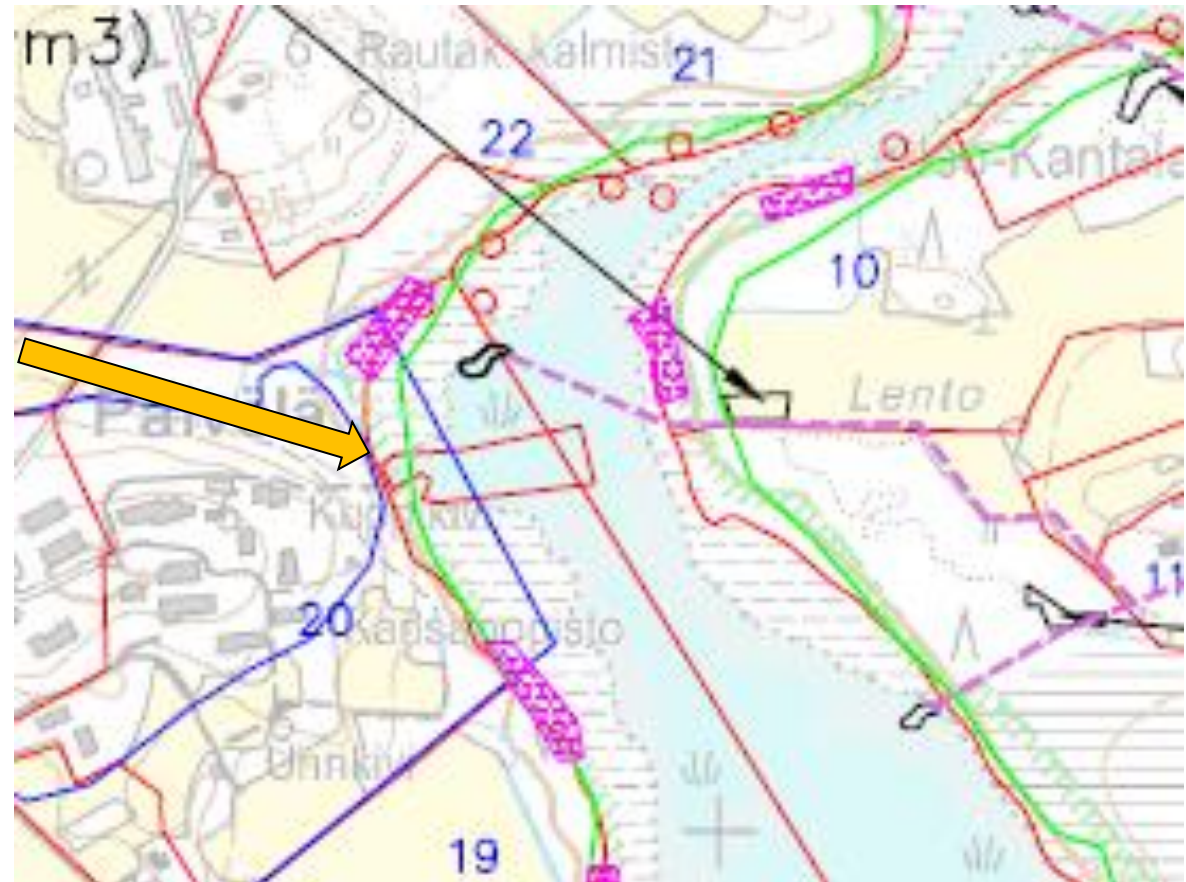
Ansionjärvi (Hausjärvi)

Freshabit-hankkeessa v. 2017 valmistuneessa Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on esitetty ne alueet, joille ei suositella laajamittaisia niittoja.

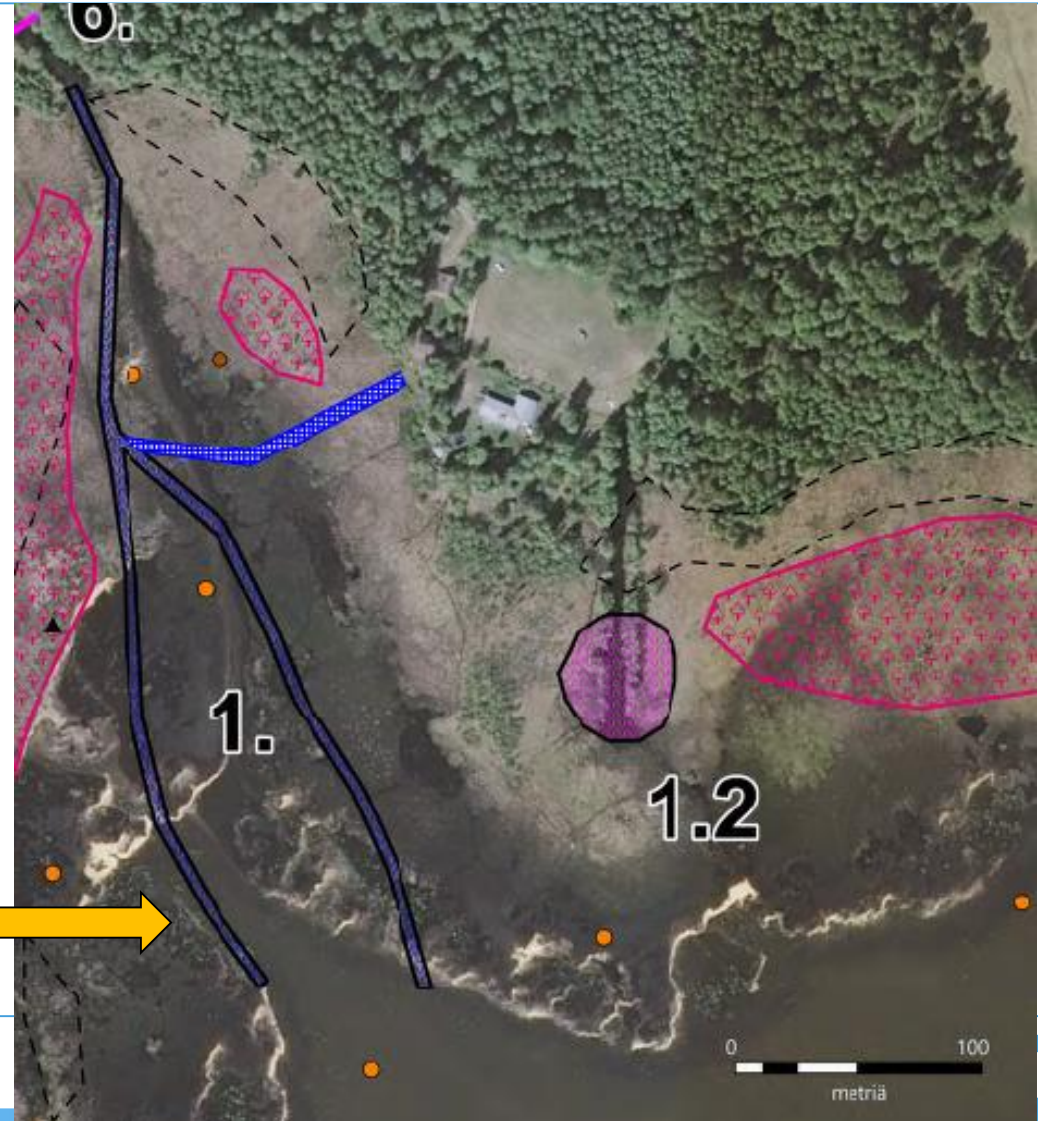
Saarioisjärvi

- Niitto oli mukana vesilupahakemuksessa. Kunnostussuunnitelman mukainen niitto voitiin tehdä ilman poikkeamislupaa kun täplälampikorenon ja viherukonkorenon lisääntymispaikat lähiympäristöineen jätettiin niittojen ulkopuolelle ja niitto toteutettiin 15.8. jälkeen.

Tykölänjärvi (Pälkäne ja Valkeakoski)

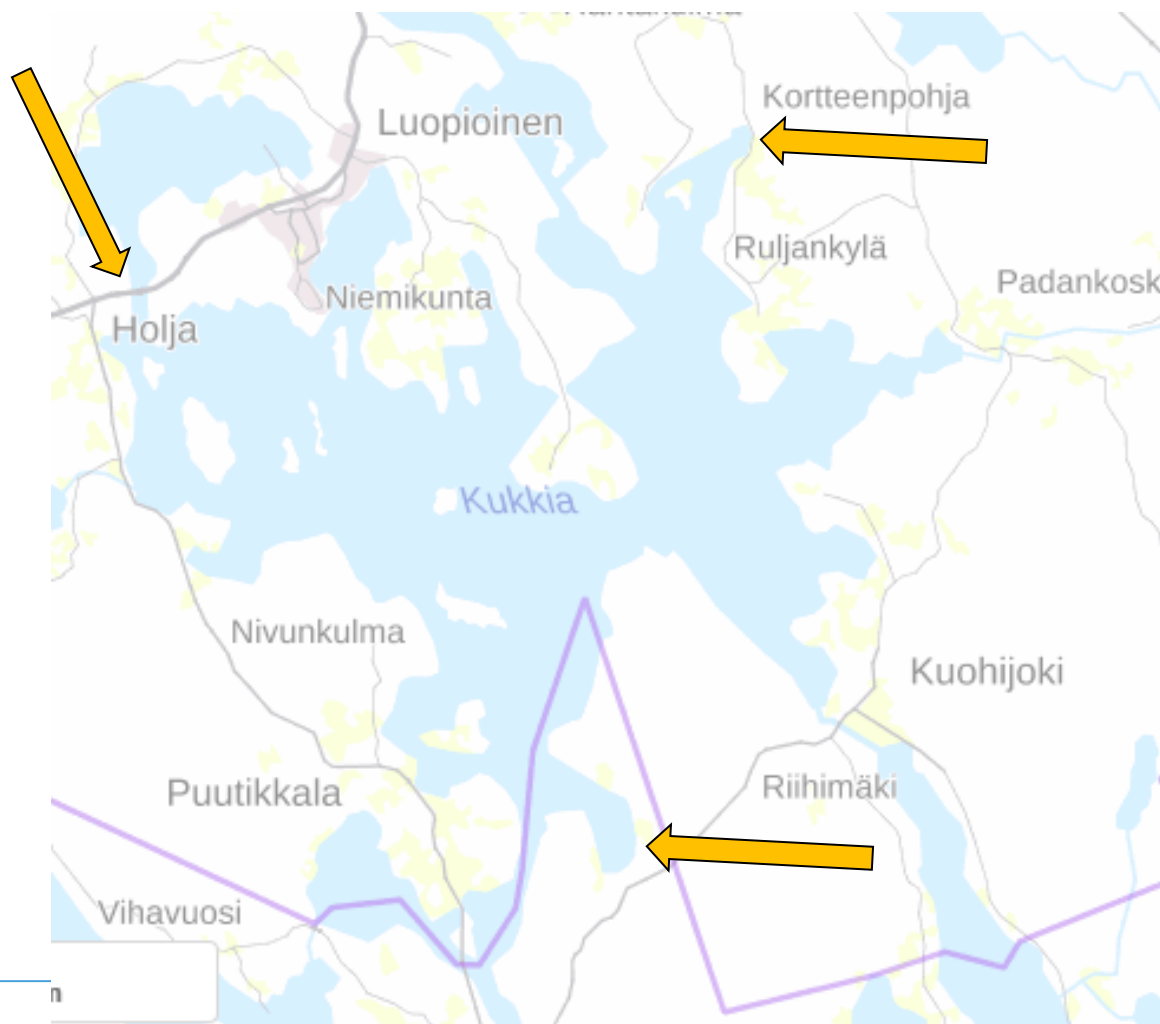
- järven purku-uoman (kartassa kohde 1.) järvenpuoleiseen päähän tehtiin kustannusten säästämiseksi suunnitellun ja luvitetun ruoppauksen sijaan niitto
- niitto oli mahdollista suorittaa 15.8. jälkeen (järvellä täplälampikorento ja viherukonkorento)

Freshabit- niitot Kukkialla (Pälkäne ja Hämeenlinna) 2017-2020

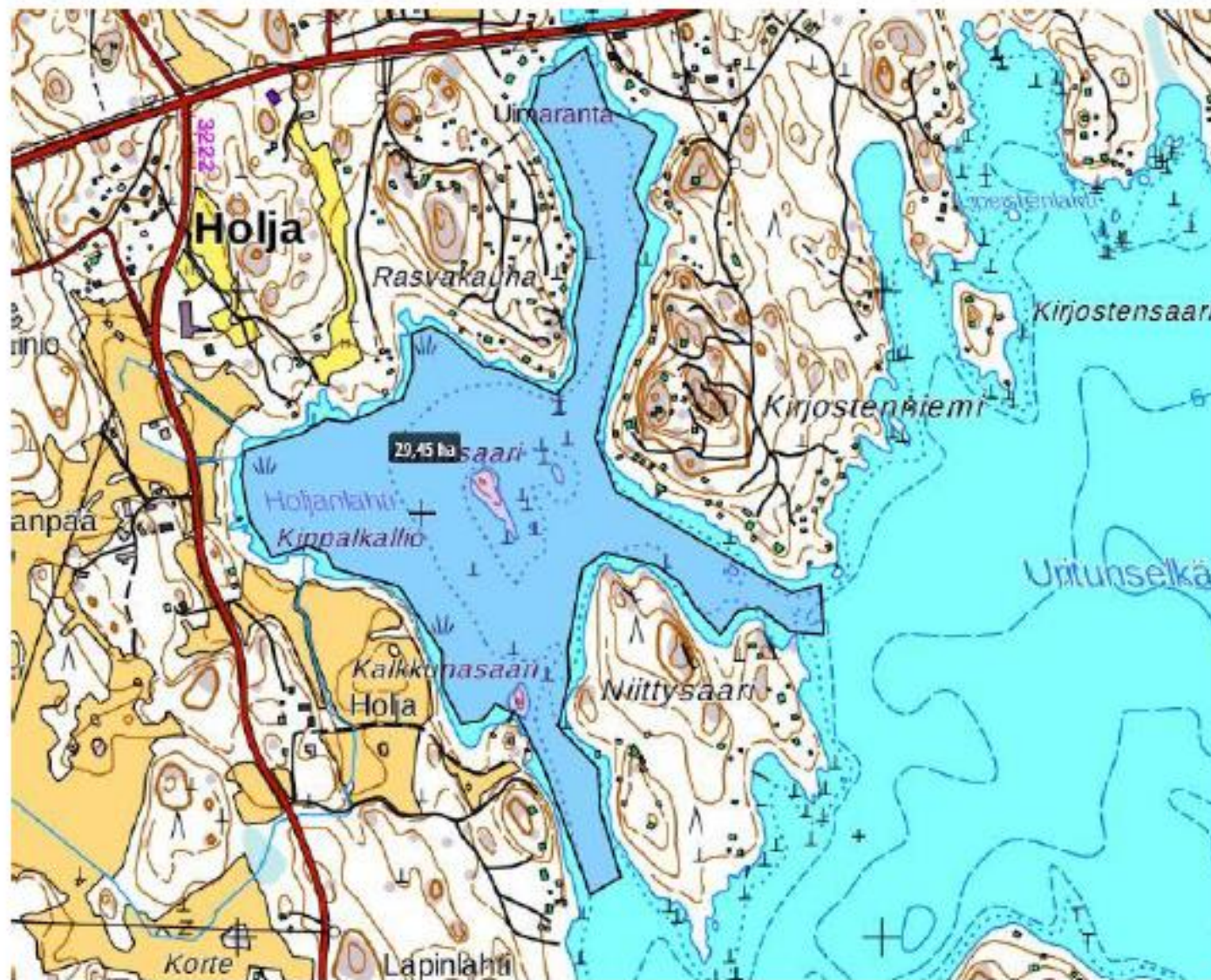
Niittoalueet valittiin pääosin paikallisten aloitteesta, tavoitteena veden vaihtuvuuden parantaminen, joko umpinaisissa lahdenpohjukoissa tai erillisen Haltianselän ja pääaltaan välillä

-Ormio huomioitava! Osalla niittoalueista ormiota esiintyy. Esiintymissyvyys siellä 0,3-0,75 m.

Kukkian
Holjansalmen,
Holjanlahden ja
Saarensalmen
ilmoitettu niittoalue
noin 30 ha

- kasvustot erillisiä,
vaikea paikantaa
kartalla
- kivisyys
- mökkiläiset

Kuva 1. Niittoalue

Kukkian Holjansalmen ja Saarensalmen niittoa

Kukkian Saarensalmi ennen niittoa

Kukkian Saarensalmi valmiina

Kukkian Majaanlahtea ennen niittoa

Kukkian Majaanlahden niitto

Kukkian Majaanlahden niitto

Kukkian Majaanlahden niittoa

**Olisiko vielä hetki
aikaa keskustella
isosorsimosta... :D**

Uskilanlahti
Kuva: Suvi Mäkelä

Vieraslaji isosorsimo on erittäin elinvoimainen kasvi ja hyvä leviämään. Levitessään se syrjäyttää alkuperäiskasveja.

Isosorsimon niitto?
- Milloin isosorsimon poisto tulkitaan niitoksi ja milloin kyseessä on ruoppaus?

Mommilanjärvi
Kuva: Suvi Mäkelä

